

Aan de gemeenteraad van Zwijndrecht

Raadhuisplein 3

3331 BT Zwijndrecht

Postbus 15

3330 AA Zwijndrecht

T 14 078

Secr. 078- 7703514

H.Kooyman@zwijndrecht.nl

Onderwerp

Van/behandeld door

Datum 8 februari 2021

Rapportage “Van lead tot landing: Toegevoegde waarde van DEAL! voor Zwijndrecht en betrokkenheid van de raad”

Uw kenmerk/schrijven

Ons nummer

Verzenddatum 10 februari 2021

Geachte leden van de raad,

De Rekenkamer van Zwijndrecht heeft het onderzoek naar “Van lead tot landing: Toegevoegde waarde van DEAL! voor Zwijndrecht en betrokkenheid van de raad” afgerond. Dit onderzoek vloeit voort uit het onderzoeksprogramma 2020 van de rekenkamer, dat is opgesteld naar aanleiding van door de raadsfracties aangedragen onderwerpen. In het najaar van 2020 bent u geïnformeerd over de start en opzet van dit onderzoek.

Het onderzoek vond plaats langs 2 sporen: spoor 1 betreft de toegevoegde waarde van DEAL! voor de gemeente Zwijndrecht ; spoor 2 betreft de governance van DEAL! en rol en positie van de gemeenteraad van Zwijndrecht.

Afgelopen 11 januari heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden voor de raadsfracties in de vorm van een digitale sessie van de Rekenkamer met raadsleden. In deze bijeenkomst zijn de feitelijke bevindingen gepresenteerd en hebben de aanwezige raadsleden aangegeven wat voor hen de meest opvallende leer- en verbeterpunten zijn.

Het eindresultaat van het onderzoek is een bestuurlijke nota voorzien van conclusies en aanbevelingen, met de Nota van Bevindingen als bijlage. Het eindrapport zelf treft u als bijlage bij deze brief aan.

Enige context

Voorliggend onderzoek van Rekenkamer Zwijndrecht, uitgevoerd door Bureau voor Economische Argumentatie (BEA), is gericht op beantwoording van de vraag "Wat is de effectiviteit van DEAL voor de gemeente Zwijndrecht en op welke wijze kan de gemeenteraad daar sturing aan geven?"

De Rekenkamer benadrukt dat het niet mogelijk is 'op boekhoudkundige wijze' te bepalen wat de effectiviteit is van DEAL, in termen van bijvoorbeeld naar de regio gehaalde bedrijven of door de inzet van DEAL in brede zin gerealiseerde extra banen.

Dit komt onder andere doordat voor de acquisitietaak niet scherp de effectiviteit van DEAL in beeld kan worden gebracht, want DEAL is niet verantwoordelijk voor de daadwerkelijke 'landing' van een bedrijf. De daadwerkelijke landing van bedrijven is het resultaat van een gezamenlijke in- spanning van DEAL en de gemeentelijke accountmanagers, waarbij soms de Zuid- Hollandse ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter een inbreng heeft of het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA). Ook over de effectiviteit van de promotie-inspanningen van DEAL zijn geen gegevens beschikbaar, omdat de effectiviteit van deze inspanningen tot uiting komt in het op de (inter-)nationale kaart zetten van de regio, in een 'beter beeld' van de regio bij bedrijven van buiten de regio en een verhoogde kans dat zij de regio zullen overwegen als nieuwe plaats van vestiging of uitbreidingslocatie.

Conclusies

De Rekenkamer concludeert dat DEAL! een veel bredere bijdrage aan de regio, en daarbinnen ook aan de gemeente Zwijndrecht, levert dan 'alleen' de inzet op het vlak van promotie en acquisitie.

De jaarlijkse bijdrage van € 40.000 voor de basistaken van DEAL op het terrein van promotie en acquisitie staat in een goede verhouding tot de opbrengst in termen van naar de gemeente overgedragen leads en daaruit voortvloeiende vestigingen en uitbreidingen van al in de regio gevestigde bedrijven, zeker als daarin ook de overdrachten naar de andere Drechtsteden-gemeenten en de daaruit voortvloeiende 'landingen' bij worden betrokken.

Met de jaarlijkse bijdrage, en het aandeel van Zwijndrecht in de regionale bekostiging van de Groeiagenda en EDB, draagt Zwijndrecht verder bij aan de gewenste bredere (bestuurlijke en financiële) basis onder DEAL als een voor het regionale ecosysteem in brede zin belangrijk economisch instrument.

Het onderzoek levert ten aanzien van de betrokkenheid van de gemeenteraad bij DEAL! op dat deze, los van de momenten waarop over continuering van de bijdrage aan DEAL! moet worden besloten, beperkt is. Als zelfstandige stichting legt de directie van DEAL! primair verantwoording af aan de Raad van Toezicht, waarin geen vertegenwoordigers zitting hebben vanuit de Drechtsteden-gemeenten. DEAL! stemt verder over haar activiteiten af met een bestuurlijke werkgroep 'Economie en Werken', waarin ook de portefeuillehouder van de gemeente Zwijndrecht participeert, en met een regionale ambtelijke werkgroep met daarin de accountmanager van Zwijndrecht.

Bij het invullen van de aansturings- en verantwoordingsrelatie tussen DEAL! enerzijds en de gemeenten anderzijds, dient ook betrokken te worden dat DEAL! zich in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld van een uitvoerende partij met een 'smal' takenpakket (promotie en acquisitie) naar een rol als strategisch partner op een breder terrein onder meer ook een rol als uitvoerder voor delen van de Groeiagenda en een rol als kennispartner en adviseur in brede zin voor de economische ontwikkeling van de regio. Als deze ontwikkeling de komende jaren doorzet, kan de vraag worden gesteld of de huidige positionering als stichting 'op afstand' van de gemeenten nog het meest passend is.

De informatiepositie van de gemeenteraad zou in dit perspectief verder kunnen ontwikkelen, waarbij het accent minder zou moeten liggen op de vraag hoeveel landingen van bedrijven er zijn geweest (in Zwijndrecht en elders in de regio) en welke rol DEAL! daarbij heeft gespeeld maar meer op de vraag welke bijdrage DEAL kan leveren aan de voor de regio gewenste economische versterking, zoals die is beschreven in de regionale Groeiagenda.

Aanbevelingen

De Rekenkamer geeft de gemeente Zwijndrecht zes aanbevelingen die gericht zijn op de effectiviteit van DEAL en met name de wijze waarop de gemeente Zwijndrecht, en in het bijzonder de gemeenteraad, invulling geeft aan de aansturing van DEAL!:

1. Betrek DEAL intensiever bij de vormgeving van het lokale en regionale economische beleid en benut de binnen de organisatie opgebouwde kennis van een goed ondernemingsklimaat en inzichten wat betreft verdere verbetering van het 'product Drechtsteden'.
2. Ga als gemeenteraad in gesprek met de eigen portefeuillehouder over de inzet en resultaten van DEAL! en doe dit niet als continuering van de gemeentelijke agenda aan DEAL op de agenda staat, maar bij kaderstelling en controle met betrekking tot het economisch beleid van Zwijndrecht.
3. Nodig daarbij met enige regelmaat DEAL! uit om in gesprek te gaan met de gemeenteraad over relevante ontwikkelingen in relatie tot de inzet en prestaties van DEAL! en zoek hierbij zo mogelijk afstemming met de gemeenteraden van de overige Drechtsteden-gemeenten.
4. Zoek als gemeente afstemming met de andere Drechtsteden-gemeenten in de aansturing van en verantwoording door DEAL!.
5. Agendeer, de vraag of de huidige positionering op afstand van gemeenten als stichting nog wel het best passend is.
6. Verzoek het college om uiterlijk 1 september 2021, via de wethouder Economie, te komen tot een procesvoorstel om de relatie met en de mogelijkheden tot kaderstelling en controle door de gemeenteraad met betrekking tot DEAL door te ontwikkelen.

Wederhoor

De nota van bevindingen is in het kader van het ambtelijk technisch wederhoor voorgelegd aan de organisatie. Met betrekking tot het bestuurlijk wederhoor is het college uitgenodigd op de conclusies

en aanbevelingen en deze brief te reageren. Op 3 februari jongstleden hebben wij de bestuurlijke reactie van het college ontvangen, die bij de stukken van het onderzoek is gevoegd.

De reactie van het college geeft ons aanleiding om een nawoord op te stellen. Ook dat treft u bijgevoegd aan.

Tot slot

Het onderzoek is uitgevoerd door BEA. Tot slot maken wij van de gelegenheid gebruik om de medewerkers van de organisatie, de directeur van DEAL én onderzoekers van BEA van harte te danken voor de aanlevering van informatie en de tijd die ze hebben besteed aan het onderzoek.

Op 18 februari zal de Rekenkamer dit rapport overhandigen en presenteren aan de raad tijdens een openbare oriëntatieavond. Wij vertrouwen erop de gemeenteraad van Zwijndrecht hiermee van dienst te zijn.

Met vriendelijke groet,
De Rekenkamer Zwijndrecht

Drs. Hans J.W. Verdellen
Voorzitter

Drs. Lydia M.D. Zwier-Kentie
Lid

Mw. Hanneke Kooyman
Secretaris